

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Пословни број Гж 1289/16
Дана 6.04.2016. године
Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Новом Саду у већу судија Мирјане Андријашевић, председника већа, Бранке Маљковић и Милене Ковачевић, чланова већа, у правној ствари **тужиоца АА** из ..., кога заступа Никола Тадић, адвокат у Новом Саду, против **ББ**, ..., коју заступа Државно правобранилаштво, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Сомбору, пословни број П 38/15 од 01.02.2016. године, у седници већа одржаној дана 6.04.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

Жалба тужиоца се одбија и пресуда Вишег суда у Сомбору, пословни број П 38/15 од 01.02.2016. године, у побијаном делу (став 1 изреке), потврђује.

Образложење

Побијаном пресудом, у став 1 изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име рехабилитационог обештећења-материјалне и нематеријалне штете исплати укупан износ од 32.131.385,31 динара и то по основу обављеног а неплаћеног рада у радно време износ од 1.560.000,00 динара, обављеног а неплаћеног прековременог рада износ од 2.353.800,00 динара, изгубљене зараде-плате за време незапослености по престанку лишења слободе износ од 1.404.666,66 динара, разлике у висини плате пре и после штетног догађаја износ од 1.419.818,66 динара, губитка пензије износ од 661.333,33 динара, разлике у пензијама износ од 4.731.666,66 динара, новчане накнаде за психички бол због противправног лишења слободе износ од 10.000.000,00 динара и новчане накнаде за претрпљени страх износ од 10.000.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења па до исплате, као и да се обавезе тужена да му накнади трошкове парничног поступка. Тужилац је, у ставу 2 изреке, ослобођен обавезе плаћања судских такси.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавио тужилац.

Испитујући побијану пресуду сходно одредби члана 386 став 3 Закона о парничном поступку, овај суд је нашао да је жалба тужиоца неоснована.

У првостепеном поступку је утврђено да је сада пок. ВВ рођен године у месту ..., општина ..., од оца ГГ и мајке ДД рођене ЂЂ. Имао је завршену основну школу и обућарски занат. Женио се два пута. Први пут са ЕЕ рођеном ЖЖ, са којом је имао сина ЗЗ и други пут са ИИ, рођеном ЈЈ, у ком браку је рођен овде тужилац АА дана ... године и ћерка КК. ВВ је био учесник НОБ-а од ... године, те је рањен на положају ... код ... и од тих рана му је ампутирана нога, одликован је орденом за храброст. Од ... године решењем Министарства народног здравља ..., број ... постављен је за секретара

народне болнице у ... где је радио све до хапшења. Дана ... године ВВ је ухапшен од стране опуномоћства УДБ-е уз оптужбу да се изјаснио за резолуцију ИБ-а и одведен у истражни затвор УДБ-е. У моменту противправног хапшења и затварања ВВ је био ратни војни инвалид са утврђеном инвалидношћу од 90% с обзиром да је током рата рањен и ампутирана му је нога. По хапшењу, престао му је стални радни однос у народној болници. Кажњен је казном лишења слободе и упућен на друштвено-користан рад без судског или административног поступка. Казну затвора је издржавао у истражном затвору и у логору казамату на Голом отоку, иако је био тешки инвалид без једне ноге. Доласком на Голи оток као тешки инвалид без једне ноге прошао је тешка премлаћивања и пребијања, исцрпљиван и мучен свакодневним прековременим радом. Из затвора са Голог отока пуштен је ... године, при чему је укупно био лишен слободе ... месеци и ... дана, односно ... дана. По престанку лишења слободе ВВ је први посао добио ... године, као радник, а ... године је отишао у инвалидску пензију. Преминуо је дана ... године.

Тужилац АА је рођен ... године. Као породица су имали великих проблема због очевог боравка у логору, мајка их је подизала сама, а у основној школи је био обележен као дете голооточанина, док су му бацили документа када је желео да упише средњу школу, управо због те чињенице.

У поступку спроведеном без битних повреда одредаба парничног поступка, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је нашао да је тужбени захтев тужиоца, неоснован. Неосновни је жалбени навод тужиоца да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку обзиром да је по оцени овога суда изрека првостепене пресуде разумљива и јасна, а чињенице утврђене у побијаној пресуди засноване су на разлозима који су у свему у складу са изведеним доказима.

Према одредби члана 21 став 2 Закона о рехабилитацији, право на рехабилитационо обештећење имају и брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, у складу са одредбом члана 26. став 4. овог закона.

Према одредби члана 26 Закона о рехабилитацији, рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 1). Рехабилитовано лице има право на враћање наплаћених новчаних казни и трошкова поступка, у ревалоризованом износу чија се висина одређује тако што се утврђује сразмера наплаћених износа према просечној плати у време наплате, у односу на просечну плату у Републици Србији у години у којој се врши враћање (став 2). Рехабилитовано лице и лице из члана 7 тачка 5) овог закона (према члану 7 став 5 истог Закона, то су деца лица из члана 1 став 1 овог закона која су, за време трајања повреде права и слободе родитеља, рођена у установама за извршење санкција, односно која су у тим установама са њима провела део времена или су за то време расла без родитељског старања једног, другог или оба родитеља), има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 3). Лица из члана 21 став 2 овог закона имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 4).

Према утврђеним чињеницама, отац тужиоца, ВВ, је ухапшен дана ... године од старне опуномоћства УДБ-е и казну затвора је издржавао у истражном затвору и у логору казамату на Голом отоку, одакле је пуштен ... године. Овде тужилац АА је рођен ... године, дакле више од 5 година након пуштања на слободу његовог оца.

Правилно првостепени суд закључује да тужбени захтев није основан и за своју одлуку даје ваљане разлоге, које у свему прихвата и овај суд. Жалбом се износи другачије тумачење одредби и указује да наследник ВВ конкретно тужилац, јесте активно легитимисан за подношење ове тужбе. Међутим, ови наводи се не могу прихватити. Тужилац као наследник рехабилитованог лица нема право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти или лишења слободе рехабилитованог лица, јер тужилац није лице из члана 7 став 5 Закона о рехабилитацији, односно он је рођен након што је тужилац пуштен са издржавања казне затвора. Такође, тужилац као наследник рехабилитованог лица нема право на накнаду нематеријалне штете услед евентуалног претрпљеног душевног бола због лишења слободе свог оца. По оцени овог суда, а имајући у виду цитирану одредбу члана 26 став 4 Закона о рехабилитацији, право на накнаду нематеријалне штете признато је законским наследницима дефинисаним у одредби члана 21 став 2 Закона о рехабилитацији и то само за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, а не и за друге повреде права и слобода. Отац тужиоца није преминуо током издржавања казне затвора, већ је лишен слободе дана ... године и пуштен је ... године.

Тужиоцу не припада ни право на накнаду материјалне штете, како је то наведено, јер то право, на накнаду такве штете, сходно члану 26 став 1 Закона о рехабилитацији припада само рехабилитованом лицу. Пошто је тужилац рођен више од 5 година након пуштања ВВ са издржавања казне затвора, следи да је првостепени суд правилно закључио да тужилац нема законски основ за тражено новчано обештећење на име материјалне штете коју потражује.

Суд је ценио, али не прихвата жалбене наводе којима се даје другачије тумачење одредби Закона о рехабилитацији, сматрајући да тужиоцу према општим правилима облигационог права припада право на материјалну због тога што заоставштину једног лица чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала, наводећи да је његов покојни отац право на накнаду материјалне штете стекао у моменту када је штета и причињена, па то право у смислу члана 1 став 1 Закона о наслеђивању улази у заоставштину његовог покојног оца. Правилним тумачењем цитираних одредби Закона о рехабилитацији следи супротно, јер је Закон о рехабилитацији у остваривању права на рехабилитационо обештећење направио разлику у погледу остваривања тих права између рехабилитованих лица и законских наследника рехабилитованих лица, које одређује одредба члан 21 став 2 Закона о рехабилитацији.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи основано у питање законитост и правилност првостепене пресуде, овај суд је жалбу тужиоца одбио и применом одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, потврдио првостепену пресуду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА СУДИЈА
МИРЈАНА АНДРИЈАШЕВИЋ

Напомена:

Рев 993/2016 од 11.05.2017 године одбијена је као неоснована ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1289/16 од 06.04.2016.године.

